

The Beatles Remastered

Störst och bäst

- i stereo OCH

Äntligen!

Vi Beatles-fans får i höst till sist chansen att höra vårt favoritband som det var tänkt att låta. De taskiga CD-utgåvorna från 1987 ersätts med ljudmäsigt helt uppfräschade versioner, i både stereo och mono. Vi har lyssnat.

Text Måns Ivarsson Ljudkommentar Jonas Bryngelsson Bild Apple/EMI

George Harrison, Paul McCartney, Ringo Starr och John Lennon.

”**N**umber nine, number nine, number nine” är mantrat som ideligen upprepas i John Lennons ljudexperiment från det vita albumets *Revolution 9*.

Nummer nio uppfattade John som sitt lyckotal (han föddes 9 oktober, hans barndomshem hade adressen 9 Newcastle Road, etc).

Så det är inte slumpen som fick de överlevande Beatlarna att ge världen bandets hela katalog i remastrat utförande just på datumet 9 september 2009, 090909, alltså.

Skivorna lanseras separat samt i två lyxiga boxar, en stereo och en i mono.

Stereoboxen rymmer 16 CD, de elva ursprungliga studioalbumen (varav ”The Beatles”, vita albumet, är en dubbel) plus film ljudspåret ”Yellow Submarine”, den amerikanska albumversionen av ”Magical Mystery Tour” (i Europa ursprungligen ugiven som en dubbel-EP) samt dubbelsamlingen ”Past Masters”.

Därmed rymmer boxen samtliga inspelningar utgivna under gruppens existens.

Här finns inga bonusspår, utgivna låtar eller alternativa tagningar, däremot avslutas varje skiva med trevliga, fyra till fem minuter långa minidokumentärer om inspelningsarbetet för respektive skiva (köpare av stereoboxen får den dessutom samlad på en separat DVD-skiva).

Stereoalbumen säljs även var för sig, vil-

ket inte gäller för versionerna vi hittar i monoboxen. Den rymmer 13 CD (ej ”Abbey Road”, ”Let It Be” och ”Yellow Submarine” som ursprungsmixades för stereo). Dubbelsamlingen här kallas ”Mono Masters” istället för ”Past Masters”, skiljer sig något lite i urval och med ytterligare ett spår.

De separata stereoskivorna säljs initialt i snygga pappersförpackningar.

Trots att den inte ger bandets kompletta katalog har det varit mest hets kring monoutgåvan (som pressats i en betydligt mindre upplaga än stereoversionen och högst sannolikt är slutsåld när du läser det här).

Många anser att det är i mono Beatles ska höras, i inspelningarna gjorda fram till och med 1968.

Det var nämligen mono som gällde på 60-talet och ljudteknikern Geoff Emerick som skötte många av Beatles inspelningar berättar att man jobbade med monomixarna tills det blev ”perfekta” medan stereomixarna blev nonchalanta snabbjobb.

Detta märks i synnerhet på mästerverket ”Sgt Pepper’s Lonely Hearts Club Band” som har en fullkomligt bisarr mix i stereoversionen.

Paperback Writer och *She’s A Woman* är

några andra exempel på när monoversionen är klart mer explosiv än stereomixen.

Remastrade låtar hur som helst rubbet klart bättre än på 1987 års CD-utgåvor (precis som på de sentida uppfräschade samlingarna ”Love”, ”1” och ”Yellow Submarine”).

Någon enstaka gång kan jag tycka mig uppfatta några tidigare ej noterade detaljer (främst på det vita albumet). Men jag har levt mitt liv till den här underbara musiken och jag önskar verkligen inte mig den dramatiskt förändrad.

Att det är många Beatles-fans inställning har ljudteknikern Allan Rouse och hans sexmannateam varit mycket medvetna om under de fyra år de arbetat i Abbey Road-studion med att fräscha upp plattorna. Han liknar arbetet vid att tvätta Sixtinska kapellet.

Teamet jobbade sig igenom materialet i kronologisk ordning. Man tog de ursprungliga stereomaster-tejperna och överförde dem till den digitala domänen genom Pro Tools, 24-bitar/192 kHz, lyssnade på dem fem-sex gånger i olika hörlurar och högtalare innan man försiktigt tacklade allt man ansåg som missljud genom att ändra equalizernivåerna.

Men de kunde inte mixtra särskilt mycket med nivåerna: till skillnad från en remix där instrumentens balans kan ändras fritt är valen begränsade vid en remastring:

”jag har levt mitt liv till den här underbara musiken och jag önskar verkligen inte mig den dramatiskt förändrad”

igen mono

– Vill du höja sångrösten börjar du gräva ur gitarrfrekvenserna, förklarar Abbey Road-teknikern.

Han kallar jobbet en "mjuktvätt". Man avstod från "no-noise"-teknologi (som dämpar knaster och sus men också sänker vitaliteten i en inspelning).

–Vi har kanske totalt använt "de-noising" fem minuter sammantaget på hela katalogen. Vi har varit oerhört försiktiga.

Spelad på lägre volym kan jag inte påstå mig märka någon dramatisk skillnad. Men vrider man upp känns bas och trummor mer distinkta (undrar om det påverkat att det är just gruppens basist och trummis som ännu är i livet...).

Enligt mina öron är det "The Beatles", den vita dubbeln, som vunnit allra mest på "tvätten".

Fotnot:

Många skribenter påstår att det är första gången Beatles monoinspelningar släpps på CD. Det stämmer inte. Amerikanska Capitol's två boxar (utgivna 2004 och 2006) med Beatles USA-utgåvor av de tidiga skivorna rymmer i stort sett rubbet av katalogen fram till och med "Rubber Soul" i både stereo- och monoversioner. Boxen "The Compact Disc EP Collection" (Parlophone) rymmer Beatles 16 EP-skivor varav 14 i mono ("Magical Mystery Tour" i både stereo- och monoversion).

H&M

LJUDET BLIR MYCKET BÄTTRE PÅ BEATLES NYREMASTRADE SKIVOR

Legendarisk duo, Lennon/McCartney.

Please Please Me

Debuten fångar Beatles liveshow som den hade format sig på den här tiden: covers på amerikansk soul, pop och rock'n'roll, en "vuxen" schlager samt sju Lennon-McCartneynummer. Bäst av de sistnämnda är öppnaren *I Saw Her Standing There*, men låten som visade att det här var ett band över resten är den sanslösa tacklingen av *Twist And Shout* med John i sitt esse vid micken.

Inspelningsperiod: gjordes på nio timmar och tre kvart den 11 februari 1963 (de två inkluderade singellåtarna hade spelats in tidigare).

Utgiven: 20 mars 1963

★★★★★

With the Beatles

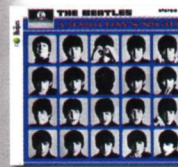
Ungefär samma mix av låttypen som på debut, bland coverlåtarna utmärker sig hela tre hämtade från USA:s svarta soulfabrik Motown (alla tre i lysande tolkningar som överträffar originalen). Chuck Berrys *Roll Over Beethoven* svänger enormt och som låtskrivare växer Lennon-McCartney snabbt: hör bara *All My Loving* och *Not A Second Time*.

Inspelningsperiod: under 44 timmar på åtta sprida arbetsdagar jul-oktober 1963.

Utgiven: 22 november 1963.

★★★★★

A Hard Day's Night

Enda Beatles-plattan med uteslutande Lennon-McCartney-låtar och de är briljanta hela vägen på det där glada, oskuldsfulla och starkt medryckande sätt som utmärker gruppens tidiga år. Fullproppad

av klingande elgitarer och en viss countryinfluens tränger på. Förutom de stora paradnumren här älskar jag Pauls vackra *Things We Said Today* och Johns ilska *You Can't Do That*.

Inspelningsperiod: spridda inspelningar från februari till juni 1964.

Utgiven: 10 juli 1964.

★★★★★

Beatles For Sale

Första LP jag nånsin ägde, men i bakspeglarna framstår den som Beatles kanske mesta mellanplatta. Arbetstempot gör att de helt enkelt inte skriver särskilt många låtar, så i sex nummer sänds vi tillbaka till coverbandären (tolkningen av Chuck Berrys *Rock And Roll Music* är underbart manisk). Dylans påverkan speglas i mjukare melankoli som *I'm A Loser* och *Baby's in Black*, medryckande *Eight Days A Week* är en sista uppvisning enligt normerna från den ursprungliga låtskrivarformeln med vilken John och Paul tog sitt band till världstoppen.

Inspelningsperiod: under sex spridda dagar augusti-oktober 1964.

Utgiven: 4 december 1964.

★★★★★

Help

En uppgradering av Beatles-soundet, rundare, varmare och något mer moget. Countryinfluens är på sina håll mycket tydlig, för tredje albumet i rad. *Help*, *Yesterday*, *You've Got To Hide Your Love Away*, *I've Just Seen A Face* – idel klassiker. Och den än idag blytungt och hypnotiskt skimrande *Ticket To Ride* är en försmak av både heavy metal och psykedelia.

Inspelningsperiod: tio spridda inspelningsdagar februari-juni 1965.

Utgiven: 6 augusti 1965.

★★★★★

Rubber Soul

Nu är vi i den Beatles-period då en betygsskala med fem som maxpoäng knappast räcker till. Det här är ett odiskutabelt mästerverk, där bandet gång på gång tar oss till höjder vi inte visste fanns. *Norwegian Wood*, *In My Life*, *Drive My Car*, *Nowhere Man*, *You Won't See Me*, Georges *If I Needed Someone*. Det är lättare att lista de mindre lyckade spår: Ringos *What Goes On* samt möjligtvis *Wait* och *Run For Your Life*.

Inspelningsperiod: under 13 dagar mellan 12 oktober till 11 november 1965.

Utgiven: 3 december 1965.

★★★★★

>>
Vänd!

The Beatles Remastered

Johns 5

Beatles-favoriter

1. Come Together
2. I Want You (She's So Heavy)
3. Strawberry Fields Forever
4. Dig A Pony
5. I Am The Walrus

Favoritskiva:

Abbey Road

Beatles betyder extremt mycket för mig. Ett av mina äldsta minnen jag har över huvud taget är när jag sitter med min pappa, som är ljudtekniker. Han testar nya högtalare med den då nysläppta "Abbey Road". Jag kan inte ha varit mer än fyra år. Come Together är för evigt förknippad med den stunden för mig. Dålig stil för övrigt att jag bara fick välja fem favoriter... till och med 25 favoriter hade varit svårt att plocka ut. Hedersnämningarna går till dessa bubblare:

The Fool On The Hill, All You Need Is Love, Got To Get You Into My Life, A Day In Life, Dear Prudence, While My Guitar Gently Weeps, I've Got A Feeling, Yer Blues.

John Carling, layout

Den kostsamma och starkt begränsade monoboxen är tillverkad i Japan och är gjord som exakta replikor av originalsivorna.

>> forts.

Revolver

Mästerverk, var ordet. Drog-experimenten börjar färga framför allt Johns och Georges bidrag (den sistnämnde blir besatt av indiska instrument). Lennons *Tomorrow Never Knows* är ett ljudmässigt experiment, ett underverk som låter långt före sin tid. Både John, Paul och George levererar prima pop (*And Your Bird Can Sing, Got To Get You Into My Life* respektive *Taxman*) men Paul serverar dessutom tidlös låtskrivarelegans (*Here, There And Everywhere, For Noone, Eleanor Rigby*). Sanslöst bra.

Inspelningsperiod: 6 april–20 juni 1966 (29 arbetsdar).

Utgiven: 5 augusti 1966.

★★★★★★

Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band

Ofta framröstad till tidernas bästa platta, vilket fött att många (inte minst kritiker) närmar sig den skeptiskt och överkritiskt. Själv har jag älskat plattan sen den dag den kom ut. Från det makalösa omslaget till andra sidans sista vinylspår ("her majesty's a pretty nice girl..."). Som ung hoppade jag ofta över

Fyra grabbar från Liverpool.

★★★★★★

Georges mässande *Within And Without You*. Som vuxen är jag betagen och inser att det är plattans kärna ("With our love we can save the world...").

Inspelningsperiod: gjord på 700 timmar (jämför med debutens 585 minuter), 6 december 1966–3 april 1967.

Utgiven: 1 juni 1967.

★★★★★★

Magical Mystery Tour

Den europeiska dubbel-EP:n förvandlades i USA till ett helt album när fyra singelspår las till (*Strawberry Fields Forever, Penny Lane, All You Need Is Love* samt *Baby You're A Rich Man*). Inget fel i det. Georges *Blue Jay Way* är visserligen för evigt hopplös, men mästerverk som Pauls *The Fool On The Hill* och Johns helt enastående *I Am The Walrus* kan jag inte tänka mig livet utan.

Inspelningsperiod: spridda dagar i april-maj och augusti-november 1967.

Utgiven: 8 december 1967.

The Beatles

Beatles har varit "mitt band" sen jag var sju år (1963), men jag känner ännu av besvikelsen från när den vita dubblen kom julen 1968. Besvikelsen över att den inte har den knivskarpa produktion som utmärker plattorna från och med "Rubber Soul". Tänk om *Happiness Is A Warm Gun* producerats lika ambitiöst som *Being For The Benefit Of Mr Kite* (på "Sgt Pepper")! Övervägande kanonlåtar, men (medvetet) slapp produktion och allmänt löst i kanterna. Men detta är plattan som vunnit mest på remastringen. Sånt som *Cry Baby Cry* och *While My Guitar Gently Weeps* låter helt underbart.

Inspelningsperiod: 30 maj–13 oktober 1968.

Utgiven: 22 november 1968.

★★★★★★

Yellow Submarine

Bara sex Beatles-original, resten är instrumentell film-musik av George Martin. Av de fyra låtarna som bara getts ut på denna skiva är Johns *Hey Bulldog* klart bäst, medan Georges *It's All Too Much* är en hata-eller-älska grej. Jag gör det senare: drygt sex minuters superflum inspelat den 26 maj 1967, de glada dagarna precis före släppet av "Sgt Pepper".

The Beatles Remastered

Douglas 5 Beatles-favoriter

1. Eleanor Rigby
2. Paperback Writer
3. Day Tripper
4. Ticket To Ride
5. Drive My Car

En hjärtskärande ballad med vackra harmonier och oändligt sorgsen text toppar listan för min del. Den följs av fyra melodier jag ständigt återkommer till – mer för unget än texterna.

Favoritskiva: The Beatles (White Album)

The Beatles "vita album" från 1968 är långtifrån deras mest jämna skiva. Tvärtom spretar den åt alla håll, men den utgör på så sätt det ultimata arbetsprovet. Oavsett stil och tonfall briljerar gruppen med geniala färdigheter som Ob-La-Di, Ob-La-Da och The Continuing Story of Bungalow Bill, den mångfacetterade Glass Onion och ren rock'n'roll som på öppningsspåret Back In The U.S.S.R. Fler pärlor blir det i form av Harrisons While My Guitar Gently Weeps och Savoy Truffle.

Douglas Norström, musiksribent

Stereoboxen innehåller fler skivor än monoboxen, dessutom en DVD som samlar varje skivas minidokumentär.

>> Inspelningsperiod: april-maj 1967 och februari 1968 (*Hey Bulldog*).

Utgiven: 17 januari 1969.

★★★★

Abbey Road

Som många vet gruppens sista studioinspelningar, gjorda efter "Let It Be",

men släppta före. När den kom minns jag att jag tyckte det var deras bästa bredvid "Pepper". Det är otroligt att de lyckades förvandla sig själva ännu en gång mitt i splitten, den här plattan är liksom ett universum för sig. *Come Together*, *Something*, *Here Comes The Sun*, *You Never Give Me Your Money*, den otroliga finalen. Gudomligt!

Inspelningsperiod: 22 februari–15 augusti 1969 (37 arbetsdar).

Utgiven: 26 september 1969.

★★★★★

Let It Be

Inspelad under osämja, obekväma förhållanden och med filmkamerors distrahnerande närvaro. Disharmonin ligger över spåren – även om nostalgiska *Two Of Us* är ett försök att ge den fingret. Känns ofärdig, även om här finns balladguld som

Sista konserten på Apples hustak 30 januari 1969.

titellåten, *Across The Universe* och *The Long And Winding Road*.

Inspelningsperiod: merparten i januari 1969, fåtal spridda dagar i april 1969 samt januari och april 1970 (totalt 14 arbetsdagar). Sista Beatles-sessionen med alla fyra närvarande var för låten *Let It Be* den 4 januari 1970.

Utgiven: 8 maj 1970.

★★★★★

Past Masters

Vad säger man? Den här dubbelns 33 spår rymmer allt som hamnade utanför de officiella albumen, från hits som *She Loves You*, *Day Tripper* och *Hey Jude* till b-sidesguld som *I'm Down*, *Yes It Is* och *This Boy* plus EP-rockers som *Long Tall Sally*. Två tyska versioner av tidiga hits hade vi kunnat besparats...

Inspelningsperiod: 1963–1970.

Utgiven: Samlings-skivor sammanställda efter gruppens upplösning.

★★★★★

Vi lyssnar i mono och stereo

Först och främst: alla skivorna låter mycket bra, betydligt mycket bättre än tidigare. Spontant när man lyssnar känns det så enkelt som att man fått mer "highs and lows", alltså mer och tydligare bas och diskant. Vi har haft möjlighet att dessutom jämföra stereo- och monoversionerna, med ibland lite överraskande resultat. Mest så kanske för att vi inte genomgående föredrog mono utan att valet ibland faktiskt föll på stereomixen, som de gångerna kändes mer fullpumpade och monomixarna motsvarande lätta på foten och mindre detaljerade.

Men monoplattorna vinner ändå, och klart bäst låter "Please Please Me", "With the Beatles", "Beatles for Sale", "Sgt Pepper" och "Mono/Past Masters" i monoversionerna. Att få höra repriserna av titellåten på "Sgt Pepper" i kraftfull mono är verkligen en ynnest jag unnar fler. Öavgjort resultat, med vissa spår som låter bättre i mono och vissa som låter bättre i stereo, blir det på plattorna "A Hard Day's Night", "Rubber Soul" och "Magical Mystery Tour". Mest överraskande kanske är att "A Hard Day's Night" på sina håll och kanter faktiskt låter bättre i stereo – det kunde man inte tro.

"Help", "Revolver" och den vita dubbeln tycker jag låter bäst i stereoversionerna.

Generellt sett kan man säga att de mer komplex inspelade och mixade låtarna ofta låter bättre i stereo och de enklare och rakare rock'n'roll-numren låter bäst i mono.

Många av skivorna låter alltså bättre i monoversionerna och man kan bara hoppas att skivorna någon gång i framtiden kan köpas en-och-en även i monoversionerna. Men samtidigt låter skivorna så pass mycket bättre i stereo idag än de gjort tidigare att förlusten inte blir alltför stor! En jämförelse med de tidigare CD-versionerna talar sitt tydliga språk, där de gamla skivorna låter kantigare och lite hårt. De nya låter mjukare och trevligare samtidigt som man får fler och tydligare detaljåtergivning, mer och kraftfullare bas, tydligare, mjukare diskant.

Vad mer kan man önska?

Läs mer om mono på sidan 88!